

ničanje, le na koncu besedo malo zategnejo, na pr., ako koga pokliče: Matijaa, Uršaa. Govoré tudi vsi možki dobro horvaško, pa med slovenski govor ne mešajo nikoli horvaške besede; tako razločijo: slov. spriditi in horv. pokvariti.

Kar tiče šeg kerstnih, pogrebnih in ženitnih, mi ni vse natanko znano. Pa to se mi enmalo čudno zdi, da mož in žena nikoli skupaj ne hodita, ne v cerkev, ne v kerčmo, ne po drugih opravkih; možje skupaj, žene skupaj; ko oženjena skupaj ne hodita, tedaj še manj neoženjena raznega spola.

Sladko vince je tu v posebni časti, pijo ga radi, vse se narodne pesme prepevaje, ki jih imajo dosti. Posebno v nedeljo popoldne se lahko čuje krepki glas veselih fantov, ki pijo za denar, ki so ga s tako velikim trudom na Horvaškem zaslužili. Nekaj narodnih pesem sem zapisal in jih tu pridenem. *)

Jan. Vesnin.

Lega Jugoslavenov.

§. Prerorenje Jugoslavenov strašno polagoma gré; vsaka stopinja polna je narodnega znoja; kjer se koli naša reč zglesi in poterka na same domače vrata, povsod je težkega prepira z vsakojakimi protivniki. Človek mislil bi po broju ali številu našem sodeč, da ne more težko biti; al razne želje delé nas po željah protivniških v toliko narodičev, na kolikor nas je politika razdrobila. Al žalibog ne smemo reči, da si nismo tudi sami nekaj krivi; robstva privajeni radi si verige pletemo in kujemo, kjer jih še ni. — Pregledajmo malo nekaj lego; mi Slovenci znamo najbolje, kaki nas žuli žulijo; boječi smo do sirot; klanjamo se pohlevno, kjer imamo očitne naravne pravice zahtevati, ter se še hvalimo, kako se radujemo sponam težkim; zato je lahko bilo, da so nas razdelili na šest zemeljskih zborov, kjer nas tako razdružene lahko zatare birokratično-aristokratična stranka; po takem vidimo tudi, kake so slovenske volitve razun kranjske dežele; štajarski Slovenci volili so večidel same Nemce, tam je očitno prevagala birokracija; ravno taka je na Koroškem; po Istri in na Goriškem vidiš malo več kot same talijanske imena izvoljenikov! Po takem je viditi, da so edini Slovenci na Kranjskem, kjer so razun ponemčene Ljubljane domači gospodarji ne pa „slovenische Partei“, celó zmagali in dokazali so očitno, da so se spomnili slovenskega imena in osemnajstletnega našega zastopnika.

Kaka je pak za ostale Jugoslavene? Ko se je prašalo o tem, kaj bo s Srbi in Hervati, hladno so se med seboj gledali, namesto da bi se bili kmalo spoznali in zedinili se kot bratje; in lepo so jih nadmodrili Magjari; zdaj pa kuku lele in joj! Skoro, da je že prepozno. Srbi so inkorporirani; Medjimurje ravno tako; samo Dalmacije in vojaške meje so se Hervati bolj vroče poprijeli; al perve talijanoneci, druge vojakoneci ne dajo iz rok. Težko je naše prerorenje! In bolj ko se po Dalmaciji Slavenci, ki imajo samo orače, pastirje in na jugu tergovce, nikjer pa vradnikov in županov, ponašajo pohlevno, bolj jih tolcejo po glavah. Tako smo dobili 15. sušca lep program iz Zadra, podpisan od 15 mož, ki je živ dokaz, kako so našinci pohlevni v ti zemlji celó slovanski, da ne bo talijanski jezik obnemogel, kakor so nekteri lažnjivi preroki raznašali, da se uradnikom ni treba bati za dozdanji kruh itd.; al kaj se čuje že 18. iz Zadra! Lahki so že pred 17., ko je volitva bila za vasi, tako rjuli in razsajali zavoljo kandidatov, da je veliko vasi odločilo ne voliti, samo da se ne imajo po ulicah do kervi cukati; na dan volitve pa cele derhali laške pred gimnazijo čakajo g. D. ter sramotno žujim postopajo, policija pa na pomoč pozvana še le pravi, zakaj so Slovani nered napravili, da so sami krivi! In v takih so

okolnostih volili ta dan osem poslancev; da po takem niso Slavenci, lahko je misliti. — Taka je lega Jugoslavenstva, ter bo nam težko préd pravice, dokler ne bodo Talijani dalmatinski naši vladi pokazali, da ona zdaj gleda le razvitek velikotalijanske ne pa velikonemške politike. In préd nam vsem ne bo čiste narodne pravice, dokler se svetu drugikrat ne pokaže, da mi ne iščemo kot Nemci in Talijani središča zvun Avstrije, ampak v sami Avstrii!

Mervice narodnih običajev.

(V Istri okoli Pazina.)

Na dan pred vsemi Svetimi se sožerna na žernove (Handmühle) od vsakega žita posebe eno malo, pa se tudi vzame graha, pažula, leče, boba, v kratko vsakega, kar se dá mleti; za tem se te moke pomešajo, se umesi in speče velik hleb na zahvalo in spomenutje, da je Bog dal vsake verste žita itd., in da je to že vse pod streho spravljeno, kar se dá mleti. Gospodinja podeli od tega hleba vsem ljudem v hiši, pošilja ga tud žlahti in znancem bližnjim in dalnjim, in kar ga ostane, ga hranuje in po malo deli do kakih treh tednov. In ta kruh se imenuje pogača semenaca.

J. V.

Nekaj o urokih.

(V Istri okoli Pazina.)

Nevestina dota se peljá ponoči, da ki na slamnico urokov ne stavi; ako bi padla z voza, so uroki gotovi. Tako-le se pa uroki preganjajo: V mižol (ali žmul, Trinkglas) se veržejo tri ugleni goruči; ako potonijo, so uroki, ako plavajo, niso; kadar se ugleni v vodo mečejo, se govori: „uroki! uroki! oči mu spali, ki vas je dal;“ za tem se uročna stvar s to vodo poškropi. Ako je živina uročna, se prepaše s črnim trakom, se podkuri (pokadi) z uličino in z lavoriko, se ugasijo uroki, ker ugleenje v vodo metati, se pravi „uroke ugašati“; na to se vzame star klobuk, pa se z njim živina dergne od repa do nosa trikrat, govoreč vsakikrat: „uroki, uroki, oči mu spali, ki ti jih je dal.“ Da se človek urokov obrani, ako misli, da ima ki uročne oči, se naredi skrivaje šterpič (figa s persti) ali rogje, da žugavec in mezinec stegne, druge perste pa stisne.

Nekteri zamerjajo, da se take reči obznanujejo, pa ne pomislijo, da je treba rane našega ljudstva prvo dobro poznati, ako jih hočemo celiti.

J. V.

Prislovice in reki isterski.

Sam mu nagradil in nasadil. (Sem ga preskerbil s hišo in zemljo obdelano).

Môra malemu otroku pete gloje, a velega sase.

Ki gré v crikav neopran, ga hodoba na crikvenem pragi obliže.

Priti do pol uzora (do pol zrelosti).

Ako češ nič (neumnega) poznat, daj mu luč važgat.

Ako se govori od kega, neznaje, jeli živ ali mertav, se pristavlja: Bog mu daj zdravlje, ako je živ; ako je mert, Bog ga pomiluj.

Ako ki kega sili piti, se mu odgovori: Sam pil po vašoj dobroti, i éu piti po božjoj i svojoj volji. Vela suša velu moču čeka.

Tuji nohti slabo češu. (Od mačeh pri pastorkih).

Treba zabiti, kakor materino mliko.

Ki će križ bušnit (kušnit), mu se je poklonit (pobožen, ponižen biti).

Lažeš kamo kruh slažeš (debelo lažeš).

Misec je tekal pred suncem, a ono se nato

*

*) Pesmice drugo pot. Hvala lepa za poslano; prosimo večkrat kaj.